

repugnantiam vel oppositionem cum alia maiorum & equali perfectione. Vnde de ratione perfectionis simpliciter in primis est, ut sit absoluta & non relativa; nam perfectio relativa excludit alia sibi oppositam, quae quantum est ex se, potest esse & quae perfecta. Deinde est debet talis perfectione absoleta, quae nullam includat imperfectionem, neque alteri meliori opponatur. Vnde ex Anselmo in Molog. c. 14. definiti sunt perfectio simpliciter quod sit illa quae in unoquoque est melior ipsa quam non ipsa. id est, quae in indui duo entis, seu in latitudine entis ut sic, melior est ipsa quam quilibet illi repugnans, ut bene expulit Scotus in I. d. 8. q. 1. ad 1. & Caiet. de ente & essent. c. 2. Omnis autem alia perfectio quae non est huiusmodi, dici potest secundum quid, seu non simpliciter, seu in certo genere.

De perfectionibus ergo simpliciter dicendum est omnes esse in Deo formaliter, quia in suo formaliter conceptu nullam imperfectionem, sed puram perfectionem inveniuntur, neque inter se repugnantiam includunt. Vnde sic illas habere, id est formaliter, melius est quam aliquae earum carere, & id est de ratione entis summe perfecti in tota latitudine entis est, ut has omnes perfectiones formaliter includat. Addit, in his perfectionibus non possit cogitari altior modum contineendi illas quod formaliter, quia intra suam formaliter rationem, nec limitationem, nec imperfectionem includunt, neque altior gradus entis excogitari potest quod ille, ad quem haec formales perfectiones pertinet, quales sunt vivere, sapere, & alia huiusmodi. At vero de perfectionibus sibi quid, seu in certo genere, dicendum est non pertinere ad consummatae perfectionem primi entis ut illas perfectiones includat, ut recte probat obiectio facta, quia alia repugnatia & opposita includuntur. Item saepe haec iustimodi perfectio in suo conceptu formaliter includit limitationem, compositionem aut aliam similem imperfectionem: ergo ut sic non potest pertinere ad continuatam perfectionem supremi entis. Perpetuus ergo ad perfectionem illius entis, has omnes perfectiones eminenter continet: et quod hic modus consentaneus excellentiae illius entis, quod hinc gradum & modum effendi eminenter, quam omne ens in quo haec perfectiones formaliter reperiuntur, & ideo eminenter modo continere debet has perfectiones, quam sint in entibus factis.

Quid autem sit continere vnam re eminenter aliarn, seu perfectionem eius, disputant Theologi cum D. Tho. I. p. q. 4. Breuer tamen dicendum est continere eminenter, esse hinc tamem perfectione superioris rationis, que virtute continetur quid est in inferiori perfectione, quod non potest melius explicari a nobis quam in ordine de causalitate, vel effectu. Vnde perfectiones omnes creaturarum, quatenus sunt eminenter in Deo, nihil aliud sunt quam ipsam creatrix essentia Dei ut dixit Afg. lib. 4. Gen. ad lit. c. 24. & tequitibus & lib. 4. de Trinitate. p. 1. & tract. I. in Ioa. Anselm. in Monolog. c. 34. & 35. & in Prolog. c. 17. Dicitur autem creatrix essentia esse eminenter omnia, quatenus se sola & sua eminenti virtute rebus omnibus potest illas perfectiones communicare. Non quod formaliter loquendo, & sim praeceptione rationis, posse res efficiere sit eas eminenter continere; nos n. haec ratione distinguimus,

& causalem hanc locutionem veram esse credimus. Quia res continet, id est potest illas efficiere, sed explicamus illam continentem per ordinem ad effectum, quia non possumus commodius & clarius id praestare.

Quod enim quidam aiunt continere eminenter perfectiones creaturarum esse, continere quidquid est perfectionis illius, seclusus in imperfectionibus, obsecutus est, nam cum dicitur Deus continere quidquid est perfectionis creaturae seclusus in imperfectionibus, aut subintelligitur eminenter, & sic nihil explicatur, aut subintelligitur formaliter, & sic involvitur repugnatio: nam seclusus in imperfectione non remanet formalis perfectio creaturæ ut sic: quia in intrinseca formalis ratione & conceptu creature includitur imperfectione.

Dices hinc sequi, nullam perfectionem in creatura esse formaliter in Deo, quia nulla perfectio creatura est, quae formaliter sumpta non includat imperfectionem. Respondeo, verum esse nullam perfectionem creatam secundum adaequatam rationem quam habet in creatura, esse in Deo formaliter, sed eminenter tantum: non est enim in Deo sapientia circata, nam ut sic accidens & finita perfectio, & idem est de ceteris similibus. Dicatur ergo Deus quaesumus ex his perfectionibus continere formaliter, quia secundum eas habet aliquam formaliter convenientiam cum creatura, non enim illa perfectio sibi idem nomen, & eadem rationem seu conceptum formaliter attribuitur Deo & creatura, salua analogia, quae inter Deum & creaturam semper intercedit. Quod vero non est talis convenientia, neque formalis denominatio, sed sola efficacia diuina virtutis, tunc dicimus intercedere continentiam eminentialem. Atque ita in Deo nulla perfectio est formaliter nisi vel sim proprium conceptum Dei, vel factum sibi conceptum abstrahentem a Deo crearis. Recitat hic alia difficultas, quia sequitur esse in Deo infinitas perfectiones: sed haec faciliter expedietur ex dendis in duobus punctis sequentibus.

S E C T I O N . II.

Vtrum demonstrari possit Deum esse infinitum.

I. Initium & infinitum teste Aristotele, prius dicuntur in quantitate molis: cum ergo hoc in Deo non sit, ut supponimus, non potest esse hic termino de infinito sibi hanc proprietatem, sed secundum eam translationem quam dixi Augustinus 6. de Trin. c. 8. [In his quae non mole magna sunt, idem est maius esse, quod melius est.] Rursum non intelligitur quaestio de sola infinitate durationis: nam evidenterissimum est Deum esse aeternum, & consequenter duratione infinitum. Quod tam ex effectibus, quam ex dictis de esse Dei facile convinci potest. Nam vel mundus est aeternus, vel cequitur in tempore, si est aeternus, multo ergo magis Deus, qui est primus auctor & motor eius: si vero cequitur in tempore: ergo ab aliquo initium sumptus, qui non potuit incipere, alias sumplifiet principium ab alio, ergo non procedatur in infinitum, sed sustinet in primo ente ut ostensum est, necesse est illud esse semperque fusile. Item quia ostensum est primum ens esse ens simpliciter necesse

xii.

XII.
Obiectio
religiose.

1.

philosophia
adversaria
dilecta
difficilis